

Nr 935

Av herr Jansson m. fl., *angående ungdomens bostadsfråga.*

Med de planer som finns framlagda för bostadsbyggandet för de närmaste åren tvingas man förutsätta att bostadsbristen kommer att vara mycket omfattande under överskådlig tid. Då därtill det ökade bostadsbeståndet i alltför liten del kommer storstadsregionerna till del blir det till dessa regioner som bostadsproblemen främst koncentreras.

Även om bostadsbristen på något sätt drabbar alla så är det uppenbart att den hårdast drabbar de unga människorna. I alla städer och tätorter där bostadsköerna är stora domineras de av de unga.

Av registrerade bostadssökande beräknas mellan 50 och 75 % vara under 30 år.

Åldrarna 20—24 år ökade från 450 000 år 1960 till 585 000 år 1965. De unga åldersgruppernas press på bostadsköerna blir allt starkare. Dessa åldersgrupper ökar under hela 1960-talet. Därtill kommer att giftermålsfrekvensen bland de unga ökar. Följande statistiska material är härvid intressant: 1939 var endast 6 % av alla män i åldern 20—24 år gifta, medan det 1960 var drygt 20 %. Bland dem som var i åldern 25—29 år steg andelen gifta män från 33 % år 1930 till 60 % år 1960.

Även om ungdomens bostadsproblem inte kan ses isolerade från bostadsproblemen i allmänhet, finns det starka skäl att ägna de ungas bostadssituation särskild uppmärksamhet. I vissa kommuner har man i så måtto tagit särskild hänsyn till de unga familjerna genom att man avdelat en viss procent av lägenhetstillskottet till nyetablerade unga familjer. En omständighet när det gäller de unga familjerna som bör noteras är att de som regel fått sin situation registrerad av kommunala instanser, vilket får anses som en av förutsättningarna när det gäller åtgärder att lösa deras bostadsproblem. Sämre är det när det gäller den ogifta ungdomens bostadsförhållanden. Om bostadsförhållandena för denna grupp av ungdomar finns sedan de flyttat från föräldrahemmet mycket knapphändiga uppgifter. Vad man vet är att de i mindre utsträckning än andra har permanent bostad, att de är hänvisade till tillfälliga bostadslösningar och att deras bostadssituation präglas av stora brister miljömässigt och sanitärt samt av orimliga ekonomiska åtaganden.

För ogift ungdom som saknar egen lägenhet är inneboenderummet den vanligaste bostadsformen. För en mindre grupp av ungdom finns ungdoms-
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1968. 4 saml. Nr 935—939*

hotell och för en relativt liten del av universitets- och högskolestuderande tillkommer studenthotellen.

I Stockholm fanns år 1960 110 282 mantalsskrivna ungdomar i åldern 16—25 år. 75 % av dem bodde hos föräldrar eller anhöriga, 5 % i egna lägenheter och övriga 20 % var inneboende. Om boendeförhållandena för en annan stor grupp ungdom, inflyttade icke mantalsskrivna, vet man ytterst litet eller ingenting alls. Vad den stora gruppen av hemmaboende beträffar måste man, mot bakgrunden av den trångboddhet som präglar boendeförhållandena i Stockholm, räkna med att hemmaboendet är en nödlösning för det stora flertalet ungdomar.

Vad beträffar gruppen som via privata rumsförmedlingsbyråer hyrt möblerade rum borde deras boendeförhållanden bli föremål för särskilt ingående utredning. Vad som särskilt bör kartläggas är rumsförmedlingens former, hyres- och miljöförhållanden, sanitär och annan utrustning, förekomsten av eget eller delat rum samt mot vilka villkor bostadsupplåtelsen skett utöver hyran.

Det är allmänt känt att ockerhyror är vanligt förekommande när det gäller möblerade rum. Det är vanligt att angivna normer för provisionsförskott för möblerade rum överskrides. Det hör också till sällsyntheterna att hyresbyråerna följer den stadga som finns om att återbetala provisionsförskottet därest bostadsupplåtelse inte kommer till stånd. Då det saknas något slag av auktorisering av hyresbyråerna finns ett stort antal byråer med »kontoret på fickan», och vid en undersökning som gjordes 1963 visade det sig att ca 50 % av de annonserade byråerna återfanns i telefonkatalogens yrkesregister. Enda metoden att komma till rätta med denna för vårt moderna samhälle så generande verksamhet är att skapa obligatorisk kommunal rumsförmedling. Jämsides därmed införes ett förfarande med normalkontrakt på möblerade rum.

En betydelsefull början när det gäller att komma till rätta med de osunda tendenserna på rumsuthyrningens område är vissa kommuners uppförande av ungdomshotell. Ungdomshotellen har rönt stor popularitet bland ungdomen, men tyvärr är omfattningen av denna boendeform ännu alltför ringa. För kommunernas engagemang på detta område spelar den statliga långivningen en stor roll. Ungdomshotellen skulle säkert bli fler, därest man från statligt håll införde liknande långivning som gäller för uppförandet av studentbostäder, d. v. s. att en räntefri stående lånedel ingick i den statliga långivningen.

Studentbostäderna är likaså en god form av boende för de studerande. Det finns därför goda skäl att låta de bestämmelser som gäller för statlig långivning till studentbostäder också gälla bostäder som skall utnyttjas av yrkesarbetande ungdom.

Ingen av de utredningar som haft att syssla med boendeproblemen under de senaste åren har mera ingående sysslat med ungdomens boendeförhållan-

den. Det föreligger därför mycket starka skäl för att låta kartlägga den yrkesarbetande ungdomens boendeförhållanden.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till regeringen hemställer om en skyndsam utredning av ungdomens bostadsförhållanden inbefattande bl. a. utredning och förslag till införande av obligatorisk kommunal rumsförmedling inom storstadsregionerna, upprättande av normalkontrakt för möblerade rum, samt införande av samma statliga låneformer för ungdomshotell som de vilka redan gäller för studentbostäder.

Stockholm i januari 1968

Axel Jansson (vpk)

Eivor Marklund (vpk)

Erik Karlsson (vpk)

Henning Nilsson (vpk)

i Huddinge

i Gävle